

DOI 10.29254/2077-4214-2019-3-152-237-239

УДК 378.145+378.147+618

*Воробій В. Д.*

### **УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСВОЄННЯ ОКРЕМИХ ТЕМ З ДИСЦИПЛІНИ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ» ПРИ ВИКЛАДАННІ СТУДЕНТАМ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)**

[v.vorobiy@ukr.net](mailto:v.vorobiy@ukr.net)

**Вступ.** Сьогодні тема неплідного шлюбу займає одне з провідних місць в акушерстві та гінекології. Частота непліддя в світі і в Україні невпинно зростає. На жаль, до цієї проблеми приводять не тільки медичні причини. Часто вона обумовлена соціальними факторами. Вирішення питання непліддя сьогодні вимагає нових підходів не тільки діагностичних та лікувальних [1,2]. Набуває особливого значення освіта лікаря в цій галузі [3]. Зазвичай, медичні фахівці, які займаються таким вирішенням даного питання, проходять додатково різні види медичного спеціалізованого навчання – курси, стажування. З проблемою неплідного шлюбу стикаються лікарі ще на первинній ланці медичного обслуговування населення – фахівці з сімейної медицини та терапевти. Тому знання з даної теми необхідні і для медичного спеціаліста загального профілю. Таким чином, вивчення теми непліддя в програмі дисципліни «Акушерства та гінекології» студентами медичного факультету є актуальним [4,5].

**Мета роботи.** Удосконалити навчальний процес та сприяти формуванню клінічного мислення при вивченні теми «Неплідний шлюб. Організація, структура та завдання служби планування сім'ї» студентами шостого курсу медичного факультету.

**Основна частина.** Програма дисципліни «Акушерство та гінекологія» складається з трьох модулів, теми яких студенти вивчають на четвертому, п'ятому та шостому курсах. Поняття неплідного шлюбу викладається студентам при проходженні модуля 1 «Захворювання жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї» та модуля 3 «Акушерство та гінекологія». На шостому курсі медичного факультету надається п'ять годин практичних занять для вивчення теми «Неплідний шлюб. Організація, структура та завдання служби планування сім'ї». Дану тему студенти проходять на базі Державного закладу «Прикарпатський центр репродукції людини» МОЗ України, який має більше 20 років досвіду роботи в галузі репродуктології.

Зазвичай, заняття починається традиційно – проведення вхідного тестового контролю оцінки знань студентів, короткого опитування теми заняття. Складність вивчення даної теми полягає не тільки у демонстрації значного об'єму вже пройденого теоретичного матеріалу. Студент повинен володіти знаннями не тільки з анатомії людини, фізіології, патологічної анатомії та фізіології, гінекології, фармакології, ендокринології, генетики та інших медичних галузей. Необхідним є обізнаність в різних методиках дослідження, інтерпретації результатів аналізів різних медичних дисциплін. Тільки маючи багаж знань з різних дисциплін можна оволодіти новими знаннями та

компетенціями з даної теми. Також ще однією особливістю практичних занять з даної тематики є те, що вони проводяться саме на базі «Прикарпатського центру репродукції людини», де надається вузькопрофільна допомога населенню з лікування непліддя та планування сім'ї. Це дає можливість реалізації підходу до викладання в умовах максимально наближених до практичної діяльності медичних фахівців. Студенти можуть оволодівати практичною частиною у різних відділеннях центру – поліклінічному відділенні з денним стаціонаром, де можна ознайомитись з діагностичними методами жіночого та чоловічого непліддя, з дозволу пацієнтів бути присутніми при медико-генетичному консультуванні при плануванні вагітності. Ознайомлення з роботою відділення допоміжних репродуктивних технологій викликає найбільший інтерес у майбутніх лікарів. В залі засідань клініки наявна комп'ютерна та відео апаратура, яка дозволяє як в режимі он-лайн, так і в записі, спостерігати за операціями, які проходять у відділенні оперативної гінекології та реабілітації. Також студенти мають можливість переглядати навчальний відео матеріал, який підготовлений співробітниками кафедри – результати ультразвукового дослідження, знімки метросальпінгографії, результати аналізу рівнів гормонів, спермограми, генетичного обстеження та ін. Крім того, комунікація з пацієнтками, у яких діагностовано непліддя, є більш доступна для студентів в спеціалізованому закладі, ніж у гінекологічних клініках загального профілю. Спілкування з жінками та сімейними парами з непліддям вимагає делікатного, професійного та деонтологічного підходу як лікарів, так і іншого медичного персоналу. І дуже часто такі пацієнтки відмовляються спілкуватись зі студентами. Присутність поруч з такою хворою іншими осіб з подібною проблемою сприяє тому, що жінка є більш відкрита до обговорення стану свого здоров'я як з медичними фахівцями, так і з студентами. Це дозволяє студентам більш детально зібрати анамнез, ознайомитись зі всіма попередніми результатами обстежень хворих, що сприятиме разом із засвоєнням теоретичного матеріалу, формуванню клінічного мислення.

Вихідний контроль знань доповнено клінічною задачею на тему непліддя, яка зроблена в програмі «Віртуальний пацієнт» працівниками кафедри акушерства та гінекології. Студенту надається задача, в якій він виступає в якості лікаря, до якого звертається пацієнт з певними скаргами. Суть задачі полягає в тому, щоб із приведеного запропонованого переліку обстежень вибрати найбільш необхідні, обрати правильну інтерпретацію їх результатів, правильний діагноз та призначити лікування. Оцінюється задача в балах автоматично програмою.

**Висновок.** Проведення практичного заняття студентів шостого курсу медичного факультету з теми «Неплідний шлюб. Організація, структура та завдання служби планування сім'ї» на базі спеціалізованого закладу для надання допомоги населенню з приводу непліддя сприяє підвищенню якості засвоєння теми, удосконаленню застосування теоретичних знань, а також забезпечує розвиток клінічного мислення.

**Перспективи подальших досліджень.** Провести порівняльну оцінку результативності засвоєння теми «Неплідний шлюб. Організація, структура та завдання служби планування сім'ї» між групами студентів, яким проводилось заняття на базі спеціалізованого закладу для надання допомоги населенню з приводу непліддя та які навчалися на базі гінекологічних відділень загального профілю.

### Література

1. Vspomogatel'nye reproduktivnye tekhnologii. Opyt ispol'zovaniya VRT v SSHA, Evrope, Izraile i Ukraine. Slovo o zdorov'e. 2017;2(8):6-10. [in Russian].
2. Hart R.J. Physiological Aspects of Female Fertility: Role of the Environment, Modern Lifestyle, and Genetics. *Physiol Rev.* 2016;96(3):873-909. DOI: 10.1152/physrev.00023.2015
3. Zakharchenko T. Rol naochnosti u protsesi vykladannia profesiino oriientovanykh dystsyplin. *Vyshcha shkola.* 2013;12:30-8. [in Ukrainian].
4. Pakhareno LV. Zastosuvannia innovatsiinykh tekhnolohii pid chas vykladannia temy «Neplidnyi shliub. Orhanizatsiia, struktura ta zavdannia sluzhby planuvannia simi» studentam medychnoho fakultetu. *Bukovynskyi medychnyi visnyk.* 2018;3(87):143-6. [in Ukrainian].
5. Pakhareno LV, Vorobii VD. Poshuk pokrashchennia zasvoiennia praktychnykh navychok z akusherstva ta hinekolohii. *Visnyk problem biolohii ta medytsyny.* 2018;4:167-9. [in Ukrainian].

### УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСВОЄННЯ ОКРЕМИХ ТЕМ З ДИСЦИПЛІНИ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ» ПРИ ВИКЛАДАННІ СТУДЕНТАМ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

**Воробій В. Д.**

**Резюме.** *Мета роботи.* Удосконалити навчальний процес та сприяти формуванню клінічного мислення при вивченні теми «Неплідний шлюб. Організація, структура та завдання служби планування сім'ї» студентами шостого курсу медичного факультету.

У статті представлено досвід викладання теми «Неплідний шлюб. Організація, структура та завдання служби планування сім'ї» для студентів шостого курсу медичного факультету на базі клінічного закладу, який спеціалізується на наданні вузькопрофільної допомоги населенню з непліддя. Особливістю педагогічного процесу є навчання студентів саме у спеціалізованій установі, яка відповідає тематиці заняття.

**Висновки.** Проведення практичного заняття студентів шостого курсу медичного факультету з теми «Неплідний шлюб. Організація, структура та завдання служби планування сім'ї» на базі спеціалізованого закладу для надання допомоги населенню з приводу непліддя сприяє підвищенню якості засвоєння теми, удосконаленню застосування теоретичних знань, а також забезпечує розвиток клінічного мислення.

**Ключові слова:** медична освіта, студенти, гінекологія.

### УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УСВАИВАНИЯ ОТДЕЛЬНЫХ ТЕМ ДИСЦИПЛИНЫ «АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ» ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ СТУДЕНТАМ МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

**Воробий В. Д.**

**Резюме.** *Цель работы.* Усовершенствовать учебный процесс и способствовать формированию клинического мышления при изучении темы «Бесплодный брак. Организация, структура и задачи службы планирования семьи» студентами шестого курса медицинского факультета.

В статье представлен опыт преподавания темы «Бесплодный брак. Организация, структура и задачи службы планирования семьи» для студентов шестого курса медицинского факультета на базе клинического учреждения, которое специализируется на предоставлении узкопрофильной помощи населению по лечению бесплодия. Особенностью педагогического процесса является обучение студентов именно в специализированном учреждении, которое соответствует тематике занятия.

**Выводы.** Проведение практического занятия студентов шестого курса медицинского факультета по теме «Бесплодный брак. Организация, структура и задачи службы планирования семьи» на базе специализированного учреждения для оказания помощи населению по поводу бесплодия способствует повышению качества усваивания темы, усовершенствованию применения теоретических знаний, а также обеспечивает развитие клинического мышления.

**Ключевые слова:** медицинское образование, студенты, гинекология.

### THE IMPROVING THE ASSIMILATION OF CERTAIN TOPICS OF THE DISCIPLINE «OBSTETRICS AND GYNECOLOGY» DURING TEACHING STUDENTS OF THE MEDICAL FACULTY

**Vorobii V. D.**

**Abstract.** *Aim.* To improve the educational process and contribute to the formation of clinical thinking during the studying the topic “Infertile marriage. Organization, structure and tasks of the family planning service” by sixth year students of the medical faculty.

The article presents the experience of teaching the topic “Infertile marriage. Organization, structure and tasks of the family planning service” for sixth year students of the medical faculty at the base of a clinic that specializes in providing narrow-profile care to the population in the treatment of infertility. A main feature of the pedagogical process is the training of students in a specialized hospital that corresponds to the topic of the lesson.

Usually, the lesson begins traditionally – conducting an initial test control of the assessment of students' knowledge, a brief survey of the topic. The student must have knowledge not only of human anatomy, physiology, patho-

logical anatomy and physiology, gynecology, pharmacology, endocrinology, genetics and other medical disciplines. There is a need in the awareness in different research methods, interpretation of the results of the analyzes of different medical disciplines. Only using the luggage of knowledge from different disciplines the students can acquire new knowledge and competences in the subject. Also another feature of the practical lessons on this subject is that they are conducted in the "Precarpathian Center for Human Reproduction", which provides narrow-profile care to the population for infertility treatment and family planning. This makes possible to implement an approach to teaching in conditions that are as close as possible to the practice of medical professionals. Computer and video equipment is available in the clinic's meeting room, which allows to monitor the operations in the gynecology and rehabilitation department. The students also have the opportunity to view educational video material prepared by the staff of the department – the results of ultrasound examination, metrosalpingography images, the results of the analysis of hormone levels, spermograms, genetic testing, etc. In addition, the communication with patients with infertility is more accessible to students at a specialize hospital than at general gynecological clinics. This allows the students to take anamnesis in more details, to get acquainted with all previous results of examinations of patients, which will contribute together with the assimilation of theoretical material, the development of clinical thinking. The final knowledge control is complemented by a clinical task on infertility, which is made in the program "Virtual Patient" which was developed by the staff of the department of Obstetrics and Gynecology.

**Conclusions.** Conducting a practical lesson for sixth-year students of the medical faculty on the topic "Infertile marriage. Organization, structure and tasks of the family planning service" on the basis of a specialized clinic to assist the population regarding infertility helps to improve the quality of assimilation of the topic, improve the application of theoretical knowledge, and also ensures the development of clinical thinking.

**Key words:** medical education, students, gynecology.

*Рецензент – доц. Беляєва О. М.  
Стаття надійшла 27.08.2019 року*

DOI 10.29254/2077-4214-2019-3-152-239-242

УДК 614.253.1

*Ждан В. М., Бабаніна М. Ю., Кітура Є. М., Ткаченко М. В., Кур'ян О. А.*

### СУЧАСНІ ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ В ПІДГОТОВЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ

Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава)

fmedicine@mail.ru

**Вступ.** Сучасні світові стандарти в галузі освіти передбачають підготовку компетентних, висококваліфікованих спеціалістів, здатних інтегрувати теоретичні знання і практичні вміння в цілісну систему, володіти новими технологіями тощо. Пошук стандартів вищої медичної освіти є оптимальною стратегією досягнення концептуально нового рівня якості підготовки майбутніх фахівців, основою якої є підготовка медичних працівників відповідно до загальноприйнятих міжнародних норм викладання з урахуванням особливостей та інтересів національної системи охорони здоров'я [1,2,3].

На вибір використання різних навчальних технологій в медичній освіті впливають особливості самої медичної спеціальності, в якій, безумовно, яскраво виражені, як теоретична, так і практична складові. Серед найбільш частих заперечень про доцільність використання різних навчальних технологій в медичній освіті потрібно виділити тезу про те, що ніде більше, як біля ліжка хворого не можна визначити чи володіє лікар необхідними знаннями, вміннями та навичками. Однак далеко не завжди, і не кожен приклад можна розглянути безпосередньо «на хворому». Зокрема, це може бути пов'язано просто з відсутністю тематичних хворих під час вивчення певної теми, у той же час існують активні технології і методи навчання, що дозволяють досить ефективно навчати фахівців [4,5,6].

На допомогу класичним технологічним аспектам приходять нові, зокрема, інтерактивні технології навчання. Інтерактивність – це здатність до взаємного діалогу [4,6].

За рекомендацією EURACT (Європейська академія викладачів загальної практики – сімейної медицини)

модель змішаного (гібридного) навчання дає найкращий результат при навчанні сімейних лікарів. Змішане навчання передбачає поєднання самостійної роботи лікаря з або без використання електронних платформ, медіа-сервісів і традиційної роботи в аудиторії з використанням інтерактивних методик групової роботи.

Реорганізація навчального процесу в університеті вимагає удосконалення методики проведення практичного клінічного заняття із забезпеченням якісними методичними та наочними засобами навчання, організації самостійної клінічної роботи слухача, зменшення кількості слухачів на одного викладача, особливо при вивченні клінічних дисциплін тощо. Використання симуляційних технологій, як одного з методів реорганізації навчального процесу, сприяє оптимізації оволодінню практичними навичками та підвищує інтерес сімейних лікарів до професії [7].

Сьогодні у більшості країн світу під час підготовки медичних фахівців застосовують симуляційні технології, які є новим напрямом підготовки висококваліфікованих медичних кадрів [8].

Навчання клінічних умінь із використанням манекенів, тренажерів і стандартизованих пацієнтів під наглядом викладача надає можливість лікарям-інтернам та лікарям-курсантам припускатися помилок у безпечному середовищі, що покращує опанування ними клінічних умінь. На симуляційному тренінгу пріоритетом є саме виконання навчального завдання, у процесі якого допускається негативний результат медичної допомоги, щоб той, хто навчається, відчув усю міру своєї відповідальності, але при цьому не отримав психологічної травми, яка можлива, якщо таке трапиться із справжнім пацієнтом. Симуляційне навчан-